

The Comparison of Self-Regulation, Self-Presentation and Narcissism in Students with and without Addiction to Social Networks

Basharpour S¹, Dashti N^{*1}, Atadokht A¹

1. Department of Psychology, Faculty of Education and Psychology, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran

* *Corresponding author.* Tel: +989149510168, E-mail: n.dashti@arums.ac.ir

Received: Jun 13,2016

Accepted: Oct 29, 2016

ABSTRACT

Background & objectives: With regard to the growing trend of networking web-sites among students, this study was performed to compare self-Regulation, self-Presentation and narcissism in students with and without addiction to social networks.

Methods: In a cross-sectional and comparative study, 236 subjects have been selected from the students of Ardabil University of Medical Sciences in 2016. Responders completed the scales of Self- Regulation scale, Self-Presentation scale, Narcissism subscale of dark triad personality traits and SNSs addiction scale. The subjects were divided into two groups based on their scores on the SNSs addiction scale. Data were analyzed by multivariate analysis of variance using SPSS-18.

Results: Multivariate analysis showed that self-regulation mean score of addicted students was not significantly different from the other students. But mean scores of self- Presentation (F=5.271) and Narcissism (F=4.108) of the students dependent on online social networks are significantly higher than students without addiction ($p < 0.05$).

Conclusion: The results of this study showed that addicted students to social networking sites were more narcissistic than other groups and have more self-presentation trait. Therefore, to reduce students' addiction to social networks, educational, and therapeutic interventions should be aimed to reduce the narcissism and self-presentation.

Keywords: Self-Regulation, Self-Presentation, Narcissism, Addiction to Social Networking Sites.

مقایسه خودتنظیمی، خودبیانگری و خودشیفتگی دانشجویان معتاد و غیرمعتاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی

سجاد بشرپور^۱، نقی دشتی^{۱*}، اکبر عطادخت^۱

۱. گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل ایران
* نویسنده مسئول. تلفن: ۰۹۱۴۹۵۱۰۱۶۸ ایمیل: n.dashti@arums.ac.ir

چکیده

زمینه و هدف: با عنایت به روند رو به گسترش استفاده و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، این پژوهش با هدف مقایسه خودتنظیمی، خودبیانگری و خودشیفتگی دانشجویان دارای اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی و دانشجویان فاقد اعتیاد انجام گرفت.

روش کار: در یک پژوهش علی-مقایسه‌ای از نوع مقطعی، تعداد ۲۳۶ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل در سال تحصیلی ۹۴-۹۵ با روش نمونه‌گیری تصادفی منظم انتخاب و پرسشنامه‌های خودتنظیمی شوارزر، خودارائه‌گری آکرمن، زیرمقیاس خودشیفتگی پرسشنامه رگه‌های تاریک شخصیت جوناسون و وبستر و مقیاس وابستگی به شبکه‌های اجتماعی مجازی را تکمیل نمودند. آزمودنی‌ها بر اساس نمره‌ای که در مقیاس وابستگی به شبکه‌های اجتماعی مجازی کسب کرده بودند به دو گروه با و بدون وابستگی تقسیم شدند و داده‌ها با استفاده از تحلیل واریانس چند متغیری در SPSS-18 تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج تحلیل واریانس چند متغیری نشان داد که میانگین نمرات خودتنظیمی دانشجویان وابسته به شبکه‌های اجتماعی تفاوت معنی‌داری با دیگر دانشجویان نداشت. اما میانگین نمرات خودبیانگری ($F=5/271$) و خودشیفتگی ($F=4/108$) دانشجویان وابسته به شبکه‌های اجتماعی آنلاین به طور معنی‌داری بیشتر از دانشجویان فاقد وابستگی بود ($p < 0/05$).

نتیجه‌گیری: نتایج این مطالعه نشان داد که دانشجویان معتاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی خودبیانگری و خودشیفتگی بالاتری نسبت به گروه دیگر دارند. لذا برای کاستن از میزان اعتیاد دانشجویان به شبکه‌های اجتماعی مجازی، باید مداخلات آموزشی و درمانی با هدف کاهش خودمحوری و خودبیانگری در دستور کار قرار گیرد.

واژه‌های کلیدی: خودتنظیمی، خودبیانگری، خودشیفتگی، اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی

پذیرش: ۹۵/۸/۸

دریافت: ۹۵/۳/۲۴

مقدمه

با وجود مزایای فراوان اینترنت متأسفانه برخی از مطالعات، عوارض خطرناکی را به استفاده از اینترنت نسبت داده‌اند که از جمله مخربترین عوارض آن می‌توان اعتیاد به اینترنت را نام برد که گلدبرگ برای اولین بار در سال ۱۹۹۵ آن را معرفی نمود (۱). اعتیاد به اینترنت نوعی اختلال کنترل تکانه است که به استفاده بیش از حد اینترنت، همراه با اختلال در سایر عملکردها (از قبیل شغل، تحصیل و خانواده) اطلاق می‌شود (۲). یانگ پنج نوع مختلف اعتیاد به اینترنت

را شناسایی و دسته‌بندی کرده است که عبارتند از: اعتیاد به کامپیوتر (مثل بازی‌های کامپیوتری) اعتیاد به جست‌وجو و ذخیره‌بیش از اندازه اطلاعات^۱، اجبارهای شبکه‌ای^۲ (از قبیل قماربازی آنلاین و اعتیاد به خرید اینترنتی)، اعتیاد سایبری به سکس^۳ (پورنوگرافی آنلاین یا اعتیاد به سکس آنلاین) و اعتیاد به روابط بین فردی سایبری^۴ (۳). اما امروزه به

^۱ Information Overload

^۲ Net Compulsions

^۳ Cyber-Sexual Addiction

^۴ Cyber-Relationship Addiction

اعتیاد به مواد دارند (۱۲) چرا که نشانگان کلاسیک اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی نیز تا حد زیادی با دیگر اعتیادها (مثل تغییر خلق، برجستگی^۳، تحمل^۴، نشانگان ترک^۵ روحی یا جسمی، عود^۶، تعارض^۷ و چالش در زندگی) مشابه است (۸). در بین عوامل موثر بر اعتیاد به اینترنت و شبکه‌های اجتماعی، سازه روانشناختی خودتنظیمی (۱۳) و خودکنترلی اثر معنی‌داری دارد (۱۴). این مساله وقتی بهتر درک می‌شود که تحقیقات جدید نشان می‌دهند روز بروز بر تعداد کسانی که در استفاده از اینترنت کنترل را از دست داده اند افزوده می‌شود (۱۵). باومستر^۸ در مدلی که برای خودتنظیمی ارائه نموده معتقد است انسان بر خلاف سایر موجودات، قادر به کنترل حالات روانی، فرایندها و پاسخ‌هایش می‌باشد (۱۶). و خودتنظیمی^۹، به عنوان کوشش‌های روانی در کنترل وضعیت درونی، فرایندها و کارکرد برای دستیابی به اهداف بالاتر تعریف شده است (۱۷). موضوع کنترل از مباحث کانونی خودتنظیمی محسوب می‌شود و از این منظر بین خودتنظیمی و رفتارهای اعتیادگونه رابطه منطقی وجود دارد. بر اساس تحقیقات انجام‌شده تکانشگری و نقص در خودتنظیمی باعث استفاده مرضی از اینترنت می‌گردد (۱۸). ون دورسون^{۱۰} و همکاران با مطالعه بر روی ۳۸۶ پاسخگو بین خودتنظیمی و استفاده اعتیادگونه از تلفن همراه رابطه مثبت معنی‌داری مشاهده کردند (۱۹). تحقیق انجام شده بر روی دانشجویان وابسته به شبکه اجتماعی پرطرفدار چینی به نام ویبو^{۱۱} نشان داده، همبستگی معنی‌داری بین نقص در خودتنظیمی و

اعتقاد روان درمانگران، می‌توان از اعتیاد خاص فیس بوک و کمی گسترده تر از آن، از اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی^۱ سخن گفت (۴). شبکه‌های اجتماعی، مجموعه‌ای از خدمات مبتنی بر وب هستند که امکان ایجاد توصیفات عمومی یا خصوصی برای افراد، فراهم می‌کنند، یا به آنها امکان می‌دهند که با دیگر اعضای شبکه ارتباط برقرار کرده، منابع خود را با دیگران به اشتراک بگذارند و از میان توصیفات و بازخوردهای آنها، برای یافتن اتصالات جدید استفاده کنند (۵).

به نظر محققان استفاده از شبکه‌های اجتماعی آنلاین، به ویژه با گسترش تکنولوژی‌هایی مثل لپ تاپ و تلفن‌های هوشمند در حال افزایش است (۶) و بیشتر مردم به‌ویژه جوانان مستعد روز بروز ساعات بیشتری را به بهانه‌های تحصیلی و... صرف حضور در روابط آنلاین می‌کنند (۷) و در واقع معتاد به شبکه‌های اجتماعی می‌شوند که روابط مزبور را فراهم می‌آورند. در تحقیق سابرامنیام^۲ و همکاران بر روی دانشجویان رشته روانشناسی مشخص شد که ۸۲ درصد مردان و ۷۵ درصد زنان در شبکه‌های اجتماعی دارای پروفایل هستند و ۵۷ درصد دانشجویان به صورت روزانه به این شبکه‌های اجتماعی سر می‌زنند (۸). در چین نیز میزان استفاده بی‌رویه دانشجویان از شبکه اجتماعی تا ۳۴ درصد گزارش شده است (۹). برخی از دانشجویان، از شبکه‌های اجتماعی برای حفظ ارتباطات آفلاین استفاده می‌کنند در حالی که برخی دیگر از شبکه‌های اجتماعی اینترنتی به جای روابط چهره به چهره استفاده می‌کنند (۱۰). از نظر اسمیت-داف برخی از مردم برای افزایش سطح اعتماد به نفس و برخی دیگر برای به اشتراک گذاشتن شخصیت‌شان از شبکه‌های اجتماعی مثل فیس بوک استفاده می‌کنند (۱۱). اعتیادهای رفتاری نظیر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، بنیادهای زیستی- روانی- اجتماعی مشابه

³ Saliency

⁴ Tolerance

⁵ Withdrawal Symptoms

⁶ Relapse

⁷ Conflict

⁸ Baumeister

⁹ Selfregulation

¹⁰ van Deursen

¹¹ Weibo

¹ Social Networking Sites (SNSs) Addiction

² Subrahmanyam

همه ابعاد اعتیاد به این شبکه اجتماعی وجود داشت (۲۰). در بررسی تادانی^۱ بر روی ۴۰۶ کاربر شبکه فیس بوک نقص در خودتنظیمی با ۰/۴۳/۷ واریانس تبیینی به عنوان یک شرط ضروری برای وابستگی به شبکه‌های مجازی و افزایش آن عنوان شده است (۲۱). در مدل تبیینی چان، چیونگ و نبن^۲ خودکنترلی و دسترسی به عنوان میانجی استفاده بیش از حد شبکه‌های اجتماعی، معرفی شده است. (۲۲). تحقیقات نادکارنی^۳ و همکاران نشان داد یکی از مهمترین دلایل استفاده از شبکه اجتماعی فیس بوک نیاز به خود بیانگری می‌باشد (۲۳). اینترنت و شبکه‌های اجتماعی مجازی، امکان ارائه خویشن‌های متفاوت نظیر خود بالقوه و خود ایده آل را فراهم می‌کنند (۲۴) و ارائه مثبت خویشن یا خودبیانگری یکی از اهداف استفاده از این شبکه‌ها است (۲۵) و مردمی که ویژگی‌های مثبت خود را به دوستانشان ابراز می‌کنند در مقایسه با کسانی که این کار را در برابر غریبه‌ها انجام می‌دهند، از خود تنظیمی پایین‌تری برخوردارند. همچنین کسانی که تصویر ملال انگیز از خود در برابر غریبه‌ها ابراز نموده اند، خودتنظیمی پایین‌تری نسبت به آنهایی دارند که این کار را برای دوستان خود انجام داده اند (۲۶). خودبیانگری به معنی متقاعد کردن دیگران درباره اینکه ما ویژگی‌های مثبتی داریم، تاثیر مثبتی در زندگی و رفتار ما دارد (۲۷) و از این منظر خودبیانگری یکی از مهمترین جنبه‌های زندگی ما محسوب می‌شود. علیرغم کارکرد مثبت خود بیانگری در متقاعد کردن دیگران برای رابطه با ما، این خصیصه می‌تواند ما را در معرض رفتارهای پرخطر (۲۸) مثل مشکلات جنسی و اعتیاد قرار دهد (۲۹). مطابق تحقیقات هوانگ^۴ برخی عوامل موثر بر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی آنلاین که بر همدیگر اثر گذاشته و در نهایت می‌توانند اعتیاد

به شبکه‌های اجتماعی را سبب کردند، عبارتند از خودشیفتگی، نیاز به پیوستگی، تاثیر گذاری، ملالت تن‌آسایی، میزان استفاده از رسانه‌های اجتماعی، لذت کسب شده و کنترل والدین (۳۰). بر اساس تحقیقات مهدی زاده نیز خودبزرگ بینی و تمایل به جلب توجه از دلایل شخصیتی مهم در وابستگی و استفاده از شبکه‌های اجتماعی محسوب می‌شود (۳۱). خودشیفتگی شامل احساس بزرگنمایی، حق به جانبی و خودبینی است (۳۲) و ظاهراً ویژگی خودمحوری موجود در شبکه‌های اجتماعی مجازی علت استفاده افراطی از آنها می‌شود (۳۳). بر اساس تحقیق ریان و زینوس^۵ بین تمایل به استفاده از فیس بوک و خودشیفتگی، رابطه مثبت بدست آمد (۳۴). در مطالعه بافاردی^۶ و همکاران نیز بین خود شیفتگی و استفاده از فیس بوک رابطه معنی‌داری گزارش شد. علت آن می‌تواند درگیر شدن کاربران این شبکه اجتماعی به استفاده از تصاویر و پروفایل‌های شخصی برای خودافزایی باشد (۳۵). در مجموع می‌توان گفت که بیشتر مطالعات مربوط به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی، نقش مولفه‌های مرتبط به خود^۷ را در این خصوص موثر دانسته اند، اما کمتر تحقیقی را می‌توان یافت که این مولفه‌ها را به صورت مقایسه ای مورد بررسی قرار داده باشد. همچنین فقر مطالعاتی در این موضوع بویژه در جمعیت دانشجویی داخل کشور ایجاب می‌کند به این پرسش پاسخ علمی داده شود که دانشجویان دارای وابستگی یا اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی چه تفاوتی در مولفه‌های شخصیتی (خودتنظیمی، خودبیانگری و خودشیفتگی) با گروه غیر وابسته دارند؟

⁵ Ryan & Xenos

⁶ Buffardi

⁷ Self

¹ Thadani

² Chan, Cheung & Neben

³ Nadkarni

⁴ Huang

روش کار

این مطالعه با روش علی-مقایسه ای و مقطعی بر روی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل (N=۳۲۰۰) در سال تحصیلی ۹۴-۹۵ اجرا گردید. با توجه به اینکه تعداد جمعیت نمونه مورد نیاز در تحقیقات توصیفی بایستی بالاتر از ۳۰ نفر باشد (۳۶)، از بین دانشجویان شاغل به تحصیل تعداد ۲۳۶ نفر به عنوان جمعیت نمونه با روش نمونه گیری تصادفی منظم انتخاب شده و پرسشنامه های تحقیق را تکمیل نمودند. پاسخ ها با جداول توصیفی، بررسی میانگین و تحلیل واریانس چند متغیری در SPSS-18 مورد بررسی قرار گرفت. جمعیت نمونه بر اساس پاسخی که به مقیاس وابستگی به شبکه های اجتماعی مجازی داده بودند (با خط برش میانگین) به دو گروه دارای وابستگی (۱۶ نفر) و فاقد وابستگی (۱۲۰ نفر) تقسیم و به صورت مقایسه ای مورد تحلیل قرار گرفتند.

ابزارهای تحقیق

الف) مقیاس اعتیاد به شبکه های اجتماعی با اقتباس از مقیاس اندریسن^۱ که اعتیاد به فیسبوک را می سنجد، طراحی شده است (۶). این مقیاس شش شاخصه وابستگی به شبکه های مجازی (صرف زمان زیاد، احساس ضرورت استفاده بیشتر، استفاده از شبکه اجتماعی برای فراموش کردن مشکلات شخصی، تلاش برای رها کردن و عدم توفیق در آن، بی قراری در صورت منع و تاثیر منفی بر روی زندگی) را از طریق ۶ سؤال به صورت طیف لیکرت (از ۱ تا ۵ نمره) مورد سنجش قرار می دهد. مجموع نمره این مقیاس ۳۰ نمره به معنی بیشترین وابستگی و صفر کمترین وابستگی می باشد. ضریب آلفای این مقیاس در مطالعه اندریسن و همکاران (۶) بر روی دانش آموزان ۸۳/۰ محاسبه و همبستگی مثبتی با روان رنجوری، برون گرایی و منفی گرایی داشت. این پرسشنامه بعد از ترجمه و نظرخواهی از متخصصین

بر روی نمونه تحقیق مورد استفاده قرار گرفته و ضریب آلفای کرونباخ آن برای تحقیق حاضر ۰/۸۷۸ بدست آمد.

ب) برای سنجش خودشیفتگی از زیر مقیاس خودشیفتگی پرسشنامه رگه های تاریک شخصیت که توسط جانسون و وبستر^۲ ساخته و اعتباریابی شده استفاده گردید (۳۷). این پرسشنامه ۲۲ سوال با طیف ۵ درجه ای لیکرت دارد که سه خرده مقیاس خود شیفته (سوال ۱ تا ۱۱)، ضد اجتماعی (سوال ۱۲ تا ۱۷) و ماکیاولیسم (۱۸ تا ۲۲) را اندازه گیری می کند که در این مطالعه از زیر مقیاس ۱۱ سئوالی خودشیفتگی استفاده شد. همسانی درونی خرده مقیاس خودشیفته ۰/۷۹ بر آورد شده و در تحقیق حاجلو و همکاران آلفای کرونباخ در شخصیت خودشیفته ۰/۸۳ (۳۸) و در پژوهش حاضر نیز آلفای کرونباخ این مقیاس ۰/۶۹۷ بدست آمد.

ج) برای سنجش متغیر خود تنظیمی از پرسشنامه دانشگاه فریر برلین که توسط شوارزر^۳ طراحی شده استفاده گردید (۳۹). این مقیاس ده سؤال با چهار پاسخ (۱- کاملاً غلط تا ۴- کاملاً درست) دارد که همزمان تنظیم توجه و تنظیم هیجان را مورد سنجش قرار می دهد و با مهارت مقابله فعال (۰/۵۵) و باورهای خود کارآمدی عمومی (۰/۵۷) همبستگی دارد. ضریب آلفای کرونباخ مقیاس مزبور ۰/۷۶ و پایایی آن در بازآزمایی بعد از شش هفته ۰/۶۲ بدست آمد. مقیاس خودتنظیمی شوارزر ابتدا از زبان انگلیسی به فارسی ترجمه و سپس با نظرخواهی از متخصصین روانشناسی و زبان انگلیسی، بر روی آزمودنی ها اجرا گردید. آلفای کرونباخ این مقیاس در تحقیق حاضر ۰/۷۴۵ بدست آمد.

د) مقیاس خودارائه گری، توسط آکرمن^۴ در سال ۱۹۷۹ با تکمیل مقیاس خودپایشی و استفاده از

² Jonason & Webster

³ Schwarzer

⁴ Ackerman

¹ Andreassen

آیتم‌های پرسشنامه مزبور در دانشگاه فلوریدا تدوین گردید (۴۰). این مقیاس ۳۰ سئوالی به صورت طیف لیکرت (کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم) طراحی شده و با استفاده از روش تحلیل عاملی به ۳ زیر مقیاس توانایی اقدام، تلاش برای اقدام و اقدامات متناقض، قابل تقسیم است. پایایی این مقیاس توسط آکرمن در ۴ مطالعه بین ۰/۶۳ الی ۰/۷۴ بدست آمد (۴۱). در مطالعه فعلی آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۵۷۱ بدست آمد.

یافته‌ها

توزیع جنسیتی ۲۳۶ نفر آزمودنی تحقیق، مشابه جامعه آماری به صورت ۷۰ درصد زن (۱۶۵ نفر) و ۳۰ درصد مرد (۷۱ نفر) بود. میانگین سنی پاسخگویان ۲۰/۷۸ با انحراف معیار ۲/۳ و مقطع تحصیلی ۶۷/۸ درصد دانشجویان (۱۶۰ نفر) کارشناسی بوده و بر اساس یافته‌های این پژوهش حدود ۷۳ درصد دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل گفته اند که از شبکه‌های اجتماعی آنلاین استفاده می‌کنند و ۴۹ درصد این افراد به عنوان افراد وابسته به شبکه‌های اجتماعی محسوب می‌شوند.

برای رعایت فرض‌های استفاده از آزمون پارامتریک تحلیل واریانس چند متغیری، از آزمون باکس و لوین استفاده شد. در آزمون باکس برتی متغیرها معنی‌دار

نبوده و شرط همگنی ماتریس‌های واریانس/کواریانس به درستی رعایت شده است. همچنین بر اساس آزمون لوین و عدم معنی‌داری آن برای همه متغیرها، شرایط همسانی واریانس‌های بین گروهی رعایت شده است. بنابراین آزمون تحلیل واریانس چند متغیری قابلیت اجرا دارد (جدول ۳). بر اساس نتایج آزمون لامبدای ویلکز (جدول ۴) اثر گروه بر ترکیب مولفه‌های خودتنظیمی، خود بیانگری و خودشیفتگی معنی‌دار بود. این آزمون قابلیت استفاده از تحلیل واریانس چند متغیری (مانوا) را مجاز می‌شمارد. نتایج این آزمون‌ها بیانگر تفاوت معنی‌دار بین دو گروه در یک یا چند تا از متغیرهای مورد بررسی می‌باشد. نتایج تحلیل واریانس چند متغیری نشان داد که میانگین نمرات خود تنظیمی ($F=۰/۳۱۳$) دانشجویان وابسته به شبکه‌های اجتماعی تفاوت معنی‌داری با دیگر دانشجویان نداشت. میانگین نمرات خود بیانگری دانشجویان وابسته به شبکه‌های اجتماعی آنلاین ($F=۵/۲۷۱$) به طور معنی‌داری بیشتر از دانشجویان فاقد وابستگی بود ($p<۰/۰۲۳$). همچنین میانگین نمره خودشیفتگی دانشجویان وابسته به شبکه‌های اجتماعی مجازی ($F=۴/۱۰۸$) به طور معنی‌داری بیشتر از دانشجویانی بود که به این شبکه‌ها وابسته نبودند ($p<۰/۰۴۴$).

جدول ۱. توزیع فراوانی و درصدی آزمودنی‌ها بر اساس وابستگی به شبکه‌های اجتماعی مجازی

	گروه ۱		گروه ۲	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد
جنسیت	مرد	۲۷	۴۴	۳۷/۹
	زن	۹۳	۷۲	۶۲/۱
مقطع	کاردانی	۲	۱	۰/۸
	کارشناسی	۸۹	۷۱	۶۱/۲
	دکتری حرفه ای	۲۱	۳۷	۳۱/۹
	نامشخص	۸	۷	۶/۱
سکونت	بومی	۴۴	۳۲	۲۷/۶
	غیر بومی	۵۷	۶۱	۲۵/۶
	نامشخص	۱۹	۲۳	۱۹/۸
جمع	۱۲۰	۵۱	۱۱۶	۴۹

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار خودتنظیمی، خودبیانگری و خودشیفتگی دانشجویان با و بدون وابستگی به شبکه‌های اجتماعی مجازی

وابستگی به شبکه‌های اجتماعی مجازی				متغیر
دانشجویان دارای وابستگی		دانشجویان بدون وابستگی		
انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	
۳/۸۸	۲۶/۰۷	۳/۷۹	۲۶/۳۵	خود تنظیمی
۷/۹۰	۸۷/۲۳	۷/۸۳	۷۹/۵۸	خود بیانگری
۶/۲۱	۳۴/۲۷	۵/۶۷	۳۲/۷۱	خودشیفتگی

وابستگی (خفیف تا شدید) به شبکه‌های اجتماعی مجازی هستند بر اساس تحقیقی که در دانشگاه علوم پزشکی بیرجند انجام شده ۳۶/۶ درصد دانشجویان به طور مرتب صفحه اینترنتی خود را چک می‌کردند (۴۲). یافته‌های ون^۱ در بین دانشجویان ۱۹-۲۸ ساله چین نیز آمار ۳۴ درصدی استفاده کنندگان از شبکه اجتماعی مجازی را نشان می‌دهد (۹). بیشتر بودن وابستگی پسرها به شبکه‌های اجتماعی مجازی با تحقیق آکه^۲ که در آن نیز مردان بیشتر از زنان تمایل دارند که در شبکه‌های اجتماعی آنلاین حضور داشته باشند (۴۳) همخوانی دارد. بر اساس یافته‌های لینهارت^۳ نوع حضور دختران در شبکه‌های اجتماعی با پسرها فرق دارد، به این ترتیب که آنها به تداوم رابطه دوستی واقعی در شبکه‌های اجتماعی علاقه نشان می‌دهند و پسران بیشتر دنبال یافتن دوست جدید هستند

نتایج این تحقیق نشان داد، میزان خودشیفتگی افراد وابسته به شبکه‌های اجتماعی بیشتر از دانشجویان غیروابسته می‌باشد این یافته‌ها همسو با تحقیق ریان و همکاران (۳۴) و بافاردی و همکاران (۳۵) می‌باشد که بین خودشیفتگی و استفاده از فیس بوک رابطه معنی‌داری گزارش کردند. بر اساس پژوهش فاکس و همکاران نیز خودشیفتگی می‌تواند پیش‌بینی‌کننده استفاده زیاد از شبکه‌های اجتماعی آنلاین باشد (۴۵). تاثیر خودشیفتگی بر این مساله می‌تواند ناشی از نیاز

جدول ۳. آزمون باکس: بررسی پیش فرض همگنی واریانس-

کواریانس در خودتنظیمی، خودبیانگری و خودشیفتگی	
BOX	۸/۴۰۵
F	۱/۳۸۱
۱DF	۶
SIG	۰/۲۱۸

جدول ۴. آزمون لامبدای ویلکز برای خودتنظیمی، خودبیانگری و

خودشیفتگی				
متغیر	آزمون	ارزش	F	P
گروه	پیلایی - بارتلت	۰/۰۲۹	۲/۳۵۰	۰/۰۵۳
	لامبدای ویلکز	۰/۹۷۱	۲/۳۵۰	۰/۰۵۳
	اثر هتینگ	۰/۰۳۰	۲/۳۵۰	۰/۰۵۳
	بزرگترین ریشه خطا	۰/۰۳۰	۲/۳۵۰	۰/۰۵۳

جدول ۵. نتایج تحلیل واریانس چند متغیری روی میانگین خودتنظیمی،

خودبیانگری و خودشیفتگی دانشجویان با و بدون وابستگی به شبکه‌های اجتماعی

متغیر	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	p
خود تنظیمی	۱	۴/۶۰۹	۰/۳۱۳	۰/۵۵۷
خود بیانگری	۱	۳۲۶/۳۳۳	۵/۲۷۱	۰/۰۲۳
خود شیفتگی	۱	۱۴۴/۹۳۰	۴/۱۰۸	۰/۰۴۴

بحث

بر اساس تحقیق حاضر حدود ۷۳ درصد دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل از شبکه‌های اجتماعی آنلاین استفاده می‌کنند و از بین دانشجویان بومی ۴۲ درصد و از بین غیربومی‌ها نیز ۵۲ درصدشان به شبکه‌های اجتماعی مجازی وابستگی دارند. ۶۲ درصد دانشجویان پسر و ۴۴ درصد دانشجویان دختر دارای

¹ Wan

² Raacke

³ Lenhart

به تحسین و تمجید (۴۶) و استفاده از تصاویر و پروفایل‌های شخصی برای معرفی بهتر خود (۳۲) در شبکه‌های اجتماعی باشد. این شبکه‌ها به فرد اجازه می‌دهند خود را بهتر از آنچه هستند «ارائه» نمایند (۴۷). به نظر بایی^۱ خودشیفته‌ها به اینکه مورد توجه قرار بگیرند نیاز بیشتری دارند و شبکه‌های اجتماعی فضای مناسبی برای ابراز ویژگی‌ها و ارضاء نیازهای آنها فراهم می‌آورد (۴۸).

بر اساس تحلیل واریانس چندمتغیری، میانگین نمرات دانشجویانی که به شبکه‌های اجتماعی مجازی وابسته هستند در خودتنظیمی با دانشجویان غیروابسته تفاوت معنی‌داری نشان نداد. این نتیجه، با یافته‌های تحقیقات وگمن^۲ و همکاران (۴۹) و پژوهش ون دیورسن^۳ و همکاران (۱۹) ناهمخوان است چرا که اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، با خودتنظیمی به عنوان توانایی مهار تکانه‌ها و امیال اعتیاد آور همبستگی معکوس دارد اما چنین مساله ای در تحقیق حاضر تایید نشد. نتایج پژوهش حاضر همسو با تحقیق وهس^۴ و همکاران می‌باشد. مطابق یافته‌های لی^۵ و همکاران (۵۰) و لاروس (۵۱) نیز استفاده از اینترنت برای تنظیم خلق از عوامل اصلی نقص در خودتنظیمی می‌باشد. به نظر می‌رسد عدم تفاوت میزان خودتنظیمی دانشجویان دارای اعتیاد و فاقد اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی ناشی از این مساله باشد که عواملی غیر از خودتنظیمی در وابسته شدن دانشجویان به این شبکه‌ها دخالت داشته و همانطوری که مقایسه میانگین نمرات خودتنظیمی هر دو گروه نشان می‌دهد دانشجویان غیروابسته نیز دچار نقص در خودتنظیمی بودند ولی به جای وابسته شدن به شبکه‌های اجتماعی ممکن است در عرصه‌های دیگر نارسایی داشته باشند. بر اساس

تئوری شبکه، در صورت وجود سرمایه اجتماعی افراد در قالب هنجارها و پیوندهای اجتماعی موجود در تعاملات اجتماعی قابلیت‌های خود را افزایش می‌دهند و در ضمن به دست آوردن امکان کنترل زندگی خود، از حمایت‌های اجتماعی شبکه‌های ارتباطی خود برخوردار می‌شوند. لذا قدرت کنار آمدن آنها با فشارهای ناشی از فعالیت‌ها و روابط افزایش می‌یابد و به لحاظ روانی از آرامش و آسایش مطلوبی برخوردار خواهند شد (۵۲). با این توصیف استفاده از شبکه‌های اجتماعی نوعی خودتنظیمی خلق نیز می‌تواند محسوب گردد.

مطابق نتایج این تحقیق، میانگین نمره خود بیانگری دانشجویان وابسته به شبکه‌های اجتماعی بیشتر از دانشجویان غیر وابسته بود. این یافته‌ها با تحقیق بوررو^۶ و همکاران همسو می‌باشد (۵۳). بر اساس تحقیق مزبور، نفوذ اجتماعی که از اهداف خودارائه گری است از عوامل گرایش دانش آموزان به استفاده از شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر اینترنت می‌باشد. هدف از راهبردهای خود بیانگری، اثربخشی مثبت و مطلوب اجتماعی روی دیگران ولو با فریب، وانمود کردن یا حتی قربانی کردن دیگران می‌باشد (۵۴، ۵۵). لذا افرادی که از خصلت خودارائه گری بالاتری برخوردارند به علت اینکه در خودمشاهده‌گری^۷ بیشتر از اینکه به نظارت درونی متکی باشند به منابع بیرونی (نظرات مردم) توجه زیادتری نشان می‌دهند، بیشتر از دیگران به شبکه‌های اجتماعی مجازی وابسته می‌شوند. همچنین یکی از دلایل تاثیر خود بیانگری بر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، ترجیح دادن ارتباط بین فردی غیر حضوری به ارتباط چهره به چهره، توسط افرادی است که اضطراب اجتماعی بالاتری دارند. این شبکه‌ها فرصت خود بیانگری اشخاص مزبور را بدون تحمل اضطراب زیاد فراهم می‌کند (۵۵). از محدودیت‌های این تحقیق می‌توان به کمبود سوابق

¹ Bibby

² Wegmann

³ Van Deursen

⁴ Vohs

⁵ Lee

⁶ Borrero

⁷ Self Monitoring

داد. با عنایت به توسعه روزافزون میزان نفوذ اینترنت در کشور بویژه در قشر جوان و ضرورت کاهش آسیب‌پذیری آنها و بر اساس یافته‌های این پژوهش می‌توان با کاستن از ویژگی‌های شخصی «خودارائه‌گری» از طریق سوق دادن به معیارهای درونی خود مشاهده‌گری و نیز کاستن از ویژگی‌های «خودمحوری» دانشجویان، ضمن دورنگداشتن آنها از اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی به کاهش آسیب‌های اجتماعی کمک نمود.

تشکر و قدردانی

نویسندگان مقاله مراتب تقدیر و تشکر خود را از مسئولین دانشگاه علوم پزشکی اردبیل و دانشجویان دانشگاه به ویژه دانشجویانی که در تکمیل پرسشنامه با محقق همکاری داشتند صمیمانه اعلام می‌دارند.

مطالعاتی مرتبط داخلی بویژه فقدان شیوع‌شناسی مرتبط درباره استفاده دانشجویان از شبکه‌های اجتماعی اشاره نمود. همچنین با عنایت به سریع بودن تحولات در عرصه شبکه‌های اجتماعی مجازی، بایستی در تعمیم یافته‌های مربوط به میزان استفاده و اعتیاد دانشجویان به شبکه‌های مجازی برای زمانهای بعدی احتیاط نمود.

نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش نشان داد که خودشیفتگی و خودبیانگری دو ویژگی شخصی مؤثر در وابسته‌شدن دانشجویان به شبکه‌های اجتماعی مجازی بوده و افراد وابسته به شبکه‌های اجتماعی آنلاین، از خودشیفتگی و خودبیانگری بالاتری نسبت به غیروابسته‌ها برخوردار می‌باشند و با شناخت این ویژگی‌های شخصی می‌توان افراد آسیب‌پذیر را شناسایی و در مداخلات روانشناختی مد نظر قرار

References

- 1- Bahri N, Sadegh-Moghadam L, Khodadost L, Mohammadzade J, Banafsheh E. Internet addiction status and its relation with students' general health at Gonabad Medical University. *Modern Care Journal* 2011;8(3):166-73. [Persian]
- 2- Hasanpoor S. Production and normalizing internet addiction test on students of education state schools in Tehran city [dissertation]. [Tehran, Iran]: Allameh Tabatabai University; 2016.
- 3- Young KS, de Abreu CN. Internet addiction: A handbook and guide to evaluation and treatment: John Wiley & Sons. N J, USA; 2010.
- 4- Kuss DJ, Griffiths MD. Online social networking and addiction—a review of the psychological literature. *International Journal of Environmental Research And Public Health* 2011;8(9):3528-52.
- 5- Ellison NB. Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication* 2007;13(1):210-30.
- 6- Schou Andreassen C, Pallesen S. Social network site addiction-an overview. *Current pharmaceutical design* 2014;20(25):4053-61.
- 7- Al-Menayes J. The relationship between mobile social media use and academic performance in university students. *New Media and Mass Communication* 2014;25:23-9.
- 8- Subrahmanyam K, Reich SM, Waechter N, Espinoza G. Online and offline social networks: Use of social networking sites by emerging adults. *Journal of applied developmental psychology* 2008;29(6):420-33.
- 9- Wan C. Gratifications & Loneliness as predictors of campus-SNS websites addiction & usage pattern among Chinese college students [dissertation]. [Hong Kong]: Chinese University of Hong Kong ;. 2009.
- 10- Kujath CL. Facebook and MySpace: Complement or substitute for face-to-face interaction? *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking* 2011;14(1-2):75-8.

- 11- Smith-Duff C. Facebook use and its relationship with self-esteem, personalities and addictive tendencies. 2012.
- 12- Jorgenson AG, Hsiao RC-J, Yen C-F. Internet Addiction and Other Behavioral Addictions. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics of North America*. 2016; 25(3): 509–520.
- 13- Gökçearslan , Mumcu FK, Ha laman T, Çevik YD. Modelling smartphone addiction. *Computers in Human Behavior* 2016;63(C):639-49.
- 14- Park J-A, Park M-H, Shin J-H, Li B, Rolfe DT, Yoo J-Y, et al. Effect of sports participation on internet addiction mediated by self-control: A case of Korean adolescents. *Kasetsart Journal of Social Sciences* 2016 Dec 31;37(3):164-9..
- 15- Wegmann E, Stodt B, Brand M. Addictive use of social networking sites can be explained by the interaction of Internet use expectancies, Internet literacy, and psychopathological symptoms. *Journal of behavioral addictions* 2015;4(3):155-62.
- 16- Baumeister R, Vohs K. Strength model of self-regulation as limited resource: Assessment, controversies, update. *Advances in Experimental Social Psychology* 2016; 54(2):67-112.
- 17- Cole J, Logan T, Walker R. Social exclusion, personal control, self-regulation, and stress among substance abuse treatment clients. *Drug and Alcohol Dependence* 2011;113(1):13-20.
- 18- Burnay J, Billieux J, Blairy S, Larøi F. Which psychological factors influence Internet addiction? Evidence through an integrative model. *Computers in Human Behavior* 2015;43:28-34.
- 19- van Deursen AJ, Bolle CL, Hegner SM, Kommers PA. Modeling habitual and addictive smartphone behavior: The role of smartphone usage types, emotional intelligence, social stress, self-regulation, age, and gender. *Computers in Human Behavior* 2015;45:411-20.
- 20- Xu K, Lin M, Haridakis P. Being addicted to chinese twitter: Exploring the roles of users' expected outcomes and deficient self-regulation in social network service addiction. *China Media Research* 2015;11(2):1-16.
- 21- Thadani D, editor *The role of deficient self-regulation in facebook habit formation*. World Summit on Knowledge Society; 2011: Springer.
- 22- Chan TK, Cheung CM, Lee ZW, Neben T, editors. *Why do i keep checking my facebook? the role of urge in the excessive use of social networking sites*. System Sciences (HICSS), 2015 48th Hawaii International Conference on; 2015: IEEE.
- 23- Nadkarni A, Hofmann SG. Why do people use Facebook? *Personality and Individual Differences* 2012;52(3):243-9.
- 24- Manago AM, Graham MB, Greenfield PM, Salimkhan G. Self-presentation and gender on MySpace. *Journal of Applied Developmental Psychology* 2008;29(6):446-58.
- 25- Uski S, Lampinen A. Social norms and self-presentation on social network sites: Profile work in action. *New Media & Society* 2016;18(3):447-64.
- 26- Vohs KD, Baumeister RF, Ciarocco NJ. Self-regulation and self-presentation: regulatory resource depletion impairs impression management and effortful self-presentation depletes regulatory resources. *Journal of Personality and Social Psychology* 2005;88(4):632.
- 27- Herring SC, Kapidzic S. Teens, gender, and self-presentation in social media. *International Encyclopedia of Social and Behavioral Sciences* 2015:146-52.
- 28- Scandell DJ, Klinkenberg WD, Hawkes MC, Spriggs LS. The assessment of high-risk sexual behavior and self-presentation concerns. *Research on Social Work Practice* 2003;13(2):119-41.
- 29- Pujazon-Zazik MA, Manasse SM, Orrell-Valente JK. Adolescents' self-presentation on a teen dating web site: a risk-content analysis. *Journal of Adolescent Health* 2012;50(5):517-20.
- 30- Huang H. *Social media generation in urban China Understanding China*. Berlin: Springer-Verlag; 2014.
- 31- Mehdizadeh S. Self-presentation 2.0: Narcissism and self-esteem on Facebook. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking* 2010;13(4):357-64.
- 32- Kerig PK, Stellwagen KK. Roles of callous-unemotional traits, narcissism, and machiavellianism in childhood aggression. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment* 2010;32(3):343-52.
- 33- Sussman S, Leventhal A, Bluthenthal RN, Freimuth M, Forster M, Ames SL. A framework for the specificity of addictions. *International journal of environmental research and public health* 2011;8(8):3399-415.

- 34- Ryan T, Xenos S. Who uses Facebook? An investigation into the relationship between the Big Five, shyness, narcissism, loneliness, and Facebook usage. *Computers in Human Behavior* 2011;27(5):1658-64.
- 35- Buffardi LE, Campbell WK. Narcissism and social networking web sites. *Personality and social psychology bulletin* 2008;34(10):1303-14.
- 36- Sarmad ZaB, Abbas and Hejazi, Elaheh. *Research Methodologies in Behavioral Sciences*. Tehran, Iran: Agah publications; 2011.
- 37- Jonason PK, Webster GD. The dirty dozen: a concise measure of the dark triad. *Psychological assessment* 2010;22(2):420.
- 38- Hajlo N, Ghasemi-Nejad MA, Jangi S, Hossain SA. Relationship between the dark triad personality and cyber bullying in student internet users. *Journal of Kermanshah University of Medical Sciences (J Kermanshah Univ Med Sci)*. 2015;19(1):24-31.
- 39- Schwarzer R. *Self-efficacy: Thought control of action*: Taylor & Francis: Abingdon, UK; 2014.
- 40- . Keren G, Wu G, editors. *The Wiley Blackwell Handbook of Judgment and Decision Making*, 2 Volume Set. John Wiley & Sons: N J, USA; 2016.
- 41- Carpenter CJ. Narcissism on Facebook: Self-promotional and anti-social behavior. *Personality and Individual Differences* 2012;52(4):482-6.
- 42- Javadinia SA, Erfanian M, Abedini M, Bijari B. The effects of social networks on academic achievement of students, a study in Birjand University of Medical Sciences. *Iranian Journal of Medical Education* 2012;12(8):598-606.[Persian]
- 43- Raacke J, Bonds-Raacke J. MySpace and Facebook: Applying the uses and gratifications theory to exploring friend-networking sites. *Cyberpsychology & Behavior* 2008;11(2):169-74.
- 44- Lenhart A, Madden M. *Social networking websites and teens: An overview*. Washington, D.C.: Pew/Internet; 2007.
- 45- Fox J, Rooney MC. The Dark Triad and trait self-objectification as predictors of men's use and self-presentation behaviors on social networking sites. *Personality and Individual Differences* 2015;76:161-5.
- 46- Davenport SW, Bergman SM, Bergman JZ, Fearington ME. Twitter versus Facebook: Exploring the role of narcissism in the motives and usage of different social media platforms. *Computers in Human Behavior* 2014;32:212-20.
- 47- Griffiths M. A 'components' model of addiction within a biopsychosocial framework. *Journal of Substance Use* 2005;10(4):191-7.
- 48- Bibby PA. Dispositional factors in the use of social networking sites: Findings and implications for social computing research. *International Conference on Intelligence and Security Informatics*; 2008: Springer.
- 49- Wegmann E, Stodt B, Brand M. OR-94: Decision making under risk and self-regulation predict tendencies towards Internet addiction and addictive use of social networking sites. *Journal of Behavioral Addictions* 2015;4(S1):42-3.
- 50- Lee KC, Perry SD. Student instant message use in a ubiquitous computing environment: Effects of deficient self-regulation. *Journal of Broadcasting & Electronic Media* 2004;48(3):399-420.
- 51- LaRose R, Lin CA, Eastin MS. Unregulated Internet usage: Addiction, habit, or deficient self-regulation? *Media Psychology* 2003;5(3):225-53.
- 52- Brettell CB, Hollifield JF. *Migration theory: Talking across disciplines*: Abingdon, UK Routledge; 2014.
- 53- D. Borrero JY, Yousafzai S, Javed UL, Page K. Perceived value of social networking sites (SNS) in students' expressive participation in social movements. *Journal of Research in Interactive Marketing* 2014;8(1):56-78.
- 54- Rui J, Stefanone MA. Strategic self-presentation online: A cross-cultural study. *Computers in Human Behavior* 2013;29(1):110-8.
- 55- Caplan SE. Relations among loneliness, social anxiety, and problematic Internet use. *CyberPsychology & Behavior* 2006;10(2):234-42.